

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 314. An saltem secundo nubere ante annum luctus elapsum prohibitum sit à jure civili sub pœna infamiæ, & num id ipsum correctum à jure canonico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

expressum textum *c. fin. h. t. & cit. l. cum hic status*. Ut autem morte donantis confirmetur donatio, requiritur, ut eo vivente res donata sit tradita, ut dum possessio rei donata actu translata in donatarium. Sanch. *l. c. n. 6. & 7. Pirh. h. t. n. 7. & 19. arg. l. Papiannus. ff. h. t. & l. res. c. eod.* ita tamen, ut traditio etiam ficta sufficiat, AA. iidem; qualis censetur, dum maritus donans aliquid uxori dicit, se rem illam possidere precario nomine uxoris; *l. quod meo. ff. de acquirend. poss.* Item si maritus remittit uxori debitum animo donandi; habet enim hæc remissio vim traditionis; quia fingitur tunc, mulierem solvisse marito, & hunc donasse & tradidisse uxori. Pirh. *h. t. n. 7. cum Alex. in c. ult. h. t. num. 6.* juxta *l. cum hic status. §. si sponsus*. Item requiritur, ut donatio non excedat summam 500. aureorum absque insinuatione desuper facta Judici; *l. donationes. c. h. t. Mol. tr. 2. de 7. & 7. d. 289. n. 1. Clarus §. donatio. q. 17. n. 3.* quos citat & sequitur Wiestn. *h. t. n. 30.* ita tamen, ut tantum non valeat confirmari morte, quò ad excessum illum, & secus sit quò ad summam legibus permissam, ne utile per inutile vitietur. Sanch. *l. 6. d. 14. n. 25.* Wiestn. *l. c.* Item requiritur, ut non sit revocata expressè vel tacitè; de qua revocatione num facta, dum dubitatur, præsumendum est non factam; juxta *l. cum hic status. ubi: Si in obscuris sit, (num revocata) proclivior esse debet iudex ad comprobendam donationem: nimirum judicando, non esse revocatam.* Reiffenst. *h. t. n. 24.* Wiestn. *n. 29.* Porro revocatio hæc tacita fieri censetur primò per divortium; *l. interim. §. fin. l. cum hic status. §. Si divortium. ff. h. t.* nisi divortium factum mutuo consensu, aut aliunde constaret, velle donantem, non obstant divortio, donationem factam perseverare. *l. à marito. c. h. t. Mol. l. c. n. 12. Sanch. l. 6. d. 15. n. 10. Pirh. num. 6. Reiffenst. n. 22.* Secundò, si donans rem donatam

vendat, permutet, legat, vel donet alteri; aut oppignoret seu specialiter hypothecæ subiciat; *l. cum hic status. §. 5. & 15. l. si maritus.* Mol. Pirh. *ll. cit.* Sanch. *l. c. n. 5.* non tamen censetur revocata per generalem hypothecam omnium bonorum; *cit. l. si maritus.* Sanch. *l. c.* Tertiò si donatarius mores mutasset in præjudicium donantis; v. g. committendo adulterium, aut notabilem ingratitude em erga donantem. Sanch. *l. c. n. 11.* Pirh. *l. c.* Reiffenst. *n. 23.* arg. *c. fin. de donat.* Quarto obortis gravibus inimicitis inter donantem & donatarium. Sanch. *n. 23.* arg. *l. cum hic status.*

3. Tertiò confirmatur per mortem civilem donantis; ut dum in exilium mittitur & civitatem perdit. arg. *l. si mors. ff. h. t. & l. res uxoris. c. eod.* Sanch. *l. 6. d. 17. num. 2.* Sylv. *v. divortium. 2. q. 4.* Pirh. *n. 20.* Reiffenst. *n. 26.* cum communi contra *Gl. in c. licet undique. de off. deleg.* Limitatur tamen hoc ipsum primò, ita ut non firmetur, sed evanescat per servitutum, quâ donans efficitur servus hominis; *l. cum hic status. §. 6.* Sanch. *l. c. n. 4.* Pirh. *n. 20.* Secus tamen, dum efficitur servus pœnæ. V. G. damnatur ad metalla. Reiff. *l. c.* arg. *l. res uxoris. c. h. t. junctâ Gl. v. deducto.* Limitatur secundò per professionem religiosam (quæ & ipsa est mors civilis) in ordine capaci bonorum, ita ut hac non obstante, donans professus eam de consensu superiorum revocare possit, adeoque non firmetur irrevocabiler, usque dum talis professus morte naturali decedat. Castrop. *tr. 32. d. 2. p. 25. §. 3. n. 3.* Sanch. *l. c. n. 9.* Pirh. *n. 20.* Reiffenst. *n. 31.* Contrarium est, seu firmatur professione facta in ordine incapace bonorum, V. G. in ordine Fratrum Minorum S. Francisci, non secus ac per mortem naturalem, quam proinde expectare necesse non est; ita Reiffenst. *n. 30.* cæterique AA. citati *ll. cit.*

TITULUS XXI.

De secundis nuptiis.

Quest. 313. Num licita & honesta sint nuptiæ secundæ.

1. **R**esp. primò: Licitas esse etiam Christianis non tantum secundas nuptias, sed & tertias, quartas, & quotiescunque priore conjuge defuncto iteratas, certa & Catholica est veritas, quam antiquissima & universalis Ecclesiæ consuetudo confirmat; & patet ex illo Apostoli *1. ad Corinth. c. 7. v. 39.* de muliere dicentis: *Si dormierit vir ejus, liberata est, cui vult, nubat.* Quod restringendum non est ad secundum ejus virum, sed intelligendum etiam de tertio, quarto, ac si diceret; quotiescunque vir ejus dormierit; juxta quod habetur ex S. Augustino *c. fin. 31. q. 1.* & expressius ex S. Hieron. relato *c. 1. ead. caus. & q.* his verbis: *Libera voce proclamo, non damnari in Ecclesia bigamiam, imò nec trigamiam, & ita licere, quinto & sexto & ultra, quomodo secundo viro nubere.* Acceditque ratio; quia ex præcedentibus nuptiis nullum obstat impedimentum, quò minus semper ad ultiores procedere possit. Sanch. *de mat. d. 81. n. 2.*

2. Resp. Secundò: Sunt quoque honestæ, ut sequitur ex priore responso, cum non nisi quod honestum est, permitti & approbari possit ab Ecclesia. Sed neque earum inhonestas, aut deficiens

in eis ratio Sacramenti ex eo inferri potest, quòd Ecclesia secundis nuptiis negat benedictiones; cum negationis iteratæ benedictionis aliæ sint causæ, & inter illas præcipua, quòd in iis deficiat perfecta significatio Sacramenti, nimirum, quòd unionem Christi, cum unica Virgine & intacta sponsa Ecclesia perfectè non repræsentent, & idcirco non eandem, quam primæ nuptiæ commendationem mereantur. Wiestn. *h. t. n. 3.*

Quest. 314. An saltem secundò nubere ante annum luctus elapsus prohibitum sit à Jure civili sub pœna infamiae, & num idiplum correctum à Jure canonico.

1. **R**esp. ad primum: Viduæ ante annum luctus, computandum à die mortis prioris mariti, complectum infamia ipso jure incurrenda (quavis, ut Castrop. *tr. 28. d. 4. p. 13. §. 2. n. 2.* citato Sanch. *l. 7. d. 87. n. 3.* requiratur sententia declaratoria delicti seu facti, nimirum contractum tempore luctus secundarum nuptiarum) tam ab ipsâ quam à viro eam ducente, ut Castrop. statuitur à Jure Civili, *l. 1. c. de secund. nupt.* junctâ *Auth. de nupt. §. prime squidem. coll. 4.* traduntque idem Bald. *in cit. l. 1. n. 1. vers. infamis.* & Salicet. *ibid.*

n. 1. notab. 1. idque ad tollendam sanguinis turbationem per secundum matrimonium & patris incertitudinem, dum forte mulier ex priore marito concepit, irrogatâ & ei provenientem hac infamia ex ipso facto, dum taliter festinata nuptiâ mulierem suspectam reddunt de incontinentia, deque admissa cogitatione ante tempus futurarum nuptiarum, nec non de oblivione, irreverentia & ingratitude erga priorem maritum, ut Gonz. *in c. fin. b. t. num. 3.*

2. Resp. ad secundum: Hæc quod ad infamiam incurrendam dispositiones & leges civiles correctæ à Jure Canonico, dum non tantum in eo nulla infamiae fit mentio; sed positivè eam removet, *c. super illa. h. t.* his expressis: *Super illa questione, quâ quaesitum est, an mulier possit sine infamia nubere intra tempus luctus per legem definitum;* respondeo, quòd, cum Apostolus dicat: *Mulier viro suo mortuo soluta est à lege viri sui, in domino nubat, cui voluerit, per licentiam & auctoritatem Apostoli ejus infamia aboletur.* Ac proinde illam infamiam notam in dicta illa incontinentiæ præsumptione vel suspitione consistentem etiam in foro sæculari non observandam, plerique DD. orthodoxi pronunciant, & inhærendum Juri Canonico, cujus Sacros Canones, ut inquit Innoc. *in cit. c. fin.* in his spiritualibus causis (qualis est illa nuptiarum iteratio, sæpe mulieribus viduis propter sexus fragilitatem, eique facile prævalentem vim libidinis ad gravia peccata vitanda propemodum necessaria) leges & Judices sæculares observare non dedignantur. Atque ita ex ea quoque ratione, quòd matrimonia debeant esse libera, quam eorum libertatem quia pœna illa legalis infamiae non parum impedit, ab Ecclesia sublata, non obstantibus imperialibus constitutionibus, cessare debet.

Quest. 315. Quenam sint præterea pœna iure civili statuta secundò nubentibus.

1. Resp. Harum pœnarum quædam statuta in Rodium secundarum nuptiarum, contra reverentiam & gratitudinem priori marito debitam initarum sunt sequentes. Prima, quod uxor viro posteriori de bonis suis ultra tertiam eorum partem in ultima voluntate relinquere nequeat, juxta *l. 1. c. h. t. Gl. ibid. v. testamento. Salicet. n. 4. q. 1. Sanch. l. 7. d. 87. n. 4. Castrop. l. c. §. 3. n. 3.* idque etiam, si nulli essent liberi. Reiffent. *h. t. num. 35.* Unde si instituat virum hæredem suorum bonorum, institutionem quidem validam esse, omnia tamen, excepta tertia parte, restituenda esse hæredibus ab intestato venientibus, censent Gl. & Salicet. *ll. cit.* Institutionem verò validam non esse, nisi quòd ad dictam tertiam partem, docent Bartol. *in cit. l. 1. n. 1. Bald. n. 10.* quod sibi magis placere ait Castrop. *l. c.* non obstante, quòd hac ratione mulier in casu aliquo speciali à lege inducto partim testata partim intestata decedat.

2. Secunda, quòd mulier secundò nubens fiat incapax cujuscumque hæreditatis, legati, fideicommissi & donationis causâ mortis, à quocumque hæc præterquam à marito relinquuntur, adeoque nullum ab ea in illa acquiri dominium, sed hæc omnia ab ejus hæredibus, ab intestato venientibus vindicari jubentur *l. 1. c. h. t.* & ita docent Alberic. *in cit. l. 1. Cynus. ibid. n. 6. q. 8. Salicet. n. 1. Decius n. 10. notab. 8.* quos refert & sequitur Sanch. *l. c. num. 8. Castrop. §. 2. n. 4.* inde cum eodem rectè inferens mulierem secundò nubentem obligatam esse nullâ expectatâ Judicis sententiâ ea sibi relicta aliis hære-

R. P. Lewr. Jur. Can. Lib. IV.

dibus ab intestato restituere. Dicitur autem id de relicta causâ mortis, quia, ut addit *n. 5.* mulierem secundò nubentem, non reddi incapacem donationis inter vivos à quocumque sibi factæ, præterquam à marito, utpote à quo etiam stante matrimonio donata ei non acquiruntur, nisi morte illius confirmata donatione.

3. Tertia, quòd ab intestato consanguineis suis non succedat ultra tertium gradum; *l. 1. c. h. t. & ibi Bald. n. 8. Decius n. 20. Sanch. l. c. n. 15. Castrop. l. c. §. 2. n. 6. Wiestn. h. t. num. 42.* ubi etiam, quòd propterea non succedat fratris filio, cum ei quarto gradu conjuncta sit, secundum Juris civilis computationem, quæ in civilibus & successioneibus observatur. Huc etiam ab aliquibus reducuntur amissiones bonorum omnium à priore marito acceptorum; & quòd secundò marito plus conferre nequeat quam uni filiorum. Verum rectius inter pœnas statutas in favorem filiorum numerantur. De cætero has pœnas etiam de Jure civili non incurrende conjugem, dum primum matrimonium fuit invalidum, uti & si secundum est nullum, etsi primum fuerit validum; quia in his casibus reipsa, non nupsit secundò, asserit Castrop. *l. c. n. 8.* idem dicens, si primum non fuit consummatum, vel secundum tempore luctus consummetur. Sed neque utroque matrimonio valido extendi ad maritum tempore luctus secundò nubentem has pœnas tanquam ferè apud omnes, teste Sanch. *cit. d. 87. n. 20.* certum tradit Castrop. *n. 9. arg. auth. de nupt. coll. 4. §. l. 1. c. h. t. & l. si qua mulier. c. ad Senatus Consult. Tertulianum.* non obstante, quòd dictum de uno correlativo, dicendum quoque de alio correlativo; cum id verum non sit, si in iis sit dispar ratio, uti contingit in præsentem, dum scemini competit lugere viro, ac proinde tempore luctus abstinere à nuptiis; viri autem lugere fœminas non compellantur. *l. uxores. c. de his qui notantur infamia.*

4. Aliæ pœnæ primariò inductæ in favorem filiorum prioris thori, secundò nubentibus etiam extra tempus luctus sunt ferè sequentes. Prima, quòd mulier sive ante, sive post annum luctus, secundò nubens amittat proprietatem omnium bonorum quocumque titulo, sive sponsalium, sive liberalis donationis, sive causâ mortis, puta, institutionis, legati, fideicommissi nomine à priore marito acceptorum, reservatâ eâ proprietate prioris matrimonii sui liberis, retento solùm ad dies vitæ sibi eorum usufructu; pro ut expressè statuitur *l. 3. §. 6. h. t. Castrop. l. c. §. 3. n. 1.* Exceptis tamen iis, quæ titulo sponsalitiæ largitatis accepit; quippe quæ non titulo lucrativo, sed oneroso, nempe remuneratorio conceditur, quæque stante matrimonio uxori acquiritur, adeoque eâ privari nequit, nisi accedente sententiâ criminis. Ita cum Sanch. *l. 7. d. 87. n. 10.* aliisque ab eo relatis Castrop. *l. c. n. 5.* Porrò idem dicendum de marito transeunte ad secundas nuptias, ut nimitum bona præfatis titulis acquisita à conjuge defuncta, procreatis ex ea liberis, quòd ad proprietatem relinquere debeat retento solo usufructu; cum favor liberorum æquè in patre, ac matre procedat. Bart. *in cit. l. 3.* & ibi in fine Baldus. Sanch. *l. 7. d. 89. n. 10. Covar. p. 2. de sponsal. c. 3. §. 9. n. 7.* juxta expressum textum *l. generaliter. pr. §. 1. c. h. t.* quod qualiter subsistat cum eo, quòd ex Castrop. *l. c. §. 2. n. 9.* paulò ante dictum, non video, cum si pœnas illas statutas nubentibus secundò intra tempus luctus, inter quas est illa non-acquisitio relictorum à defuncta conjuge, non incurrat, multò minus videatur incurere illam non-acquisitionem seu necessitatem relinquendi ea liberis, si nubat